

बर्जु गाउँपालिका
बर्जु गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, अमाहिबेल्हा, सुनसरी
१ नं. प्रदेश

नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका भेटेरिनरी वा लाईभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायब प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पूर्णाङ्क: १००

उत्तीर्णाङ्क: ४०

प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा

लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्न X २ अङ्क = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता

दृष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

पाठ्यक्रमका एकाई	१	२	३
प्रश्न संख्या	१०	२०	२०

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस वापत अङ्क दिईने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराईनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति: २०७६।०६।१५

बर्जु गाउँपालिका
बर्जु गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, अमाहिबेल्हा, सुनसरी
१ नं. प्रदेश

नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका भेटेरिनरी वा लाईभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय
श्रेणी, नायब प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१. कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य सम्बन्धी

- १.१ नेपालको संविधानमा कृषि तथा खाद्यसम्बन्धी व्यवस्था
- १.२ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५६
- १.३ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ र नियमावली, २०४१
- १.४ पशुपंक्षी/मत्स्य अनुसन्धानको संरचना तथा भूमिका
- १.५ नेपालमा पशुपंक्षी तथा मत्स्य पालनको संक्षिप्त इतिहास तथा वर्तमान अवस्था
- १.६ चालु आवधिक योजनामा पशु सेवा प्रसार सम्बन्धी व्यवस्था
- १.७ नेपालको अर्थतन्त्रमा पशु सेवा प्रसारको महत्व, समस्या, अवस्था
- १.८ नेपालमा पशुपंक्षी/मत्स्य विकासमा समुह पद्धती प्रकृया र कार्यान्वयन तथा अगुवा कृषक छनौटको आधार, भूमिका र परिचालन

२. भेटेरिनरी

- २.१ आन्तरिक परजीवी (Internal Parasite): नाम्ले जुका (Liver fluke), गोलो जुका (Round Worm), फिते जुका (Tape Worm), कक्सिडियोसिस (Coccidiosis), रक्त परजीवी (Blood Protozoan diseases) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम
- २.२ बाह्य परजीवी (External Parasite): किर्ना (Tick), जुमा (Lice), उपियाँ (Fleas) तथा लुतो (Mange) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम
- २.३ प्रमुख ब्याक्टेरियल रोगहरू (Bacterial Diseases): भ्यागुते रोग (Hemorrhagic Septicemia), पटके रोग (Anthrax), चरचरे रोग (Black-Quarter), इन्टेरोटोसेमिया (Enterotoxaemia), थुनेलो (Mastitis), क्षयरोग र जोन्स रोग (Tuberculosis & John's Disease), काफ स्कोर र कोलिव्यासिलोसिस (Calf Scour & Colibacillosis), फाउल टाईपाईड (Fowl Typhoid), कुखुराको हैजा (Fowl Cholera), पुल्लोरम (Pullorum), खुर कुहिने रोग (Foot Rot), ब्रुसलोसिस (Brucellosis) तथा माइकोप्लाज्मोसिस (Mycoplasmosis) का लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम
- २.४ प्रमुख भाइरल रोगहरू (Viral Diseases): गौगटी (Rinderpest), पि.पि.आर (PPR), एभियन ईन्फ्लुएन्जा (Avian Influenza), एभियन लिम्फोइड ल्युकोसिस (Avian lymphoid leucosis), खोरेत (Foot & Mouth disease), रेविज (Rabies), स्वाईन फिभर (Swine Fever), कुखुराको विफर (Fowl Pox), गम्बोरो (Gamboro), रानीखेत (Ranikhet) तथा म्यारेक्स रोग (Mareks Disease) का लक्षण, निदान, उपचार तथा रोकथाम:
- २.५ निम्न प्रजनन सम्बन्धी विकृति: कारण, लक्षण, उपचार तथा रोकथाम
 - २.५.१ साल नझर्ने (Retention of Placenta)
 - २.५.२ तुहिने (Abortion)
 - २.५.३ डिस्टोक्रिया (Dystokia)
 - २.५.४ बाँझोपन
- २.६ जुनोटिक रोगहरू (Zoonotic Diseases): दुधबाट सर्ने रोगहरू र मासुबाट सर्ने रोगहरू
- २.७ पशुपंक्षीमा भिटामिन र खनिजको कमिबाट हुने रोगहरू
- २.८ गाई भैसीका मेटाबोलिक (Metabolic) रोगहरू: Milk fever, Ketosis र Downers cow syndrome
- २.९ दुसि तथा दुसि जन्य पदार्थबाट हुने रोगहरू
- २.१० नमुना संकलन तथा संप्रेषण विधि
- २.११ आधारभूत प्रयोगशाला उपकरणहरू तथा निर्मलीकरणका तरिकाहरू

बर्जु गाउँपालिका
बर्जु गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, अमाहिबेल्हा, सुनसरी
१ नं. प्रदेश

नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका भेटेरिनरी वा लाईभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय
श्रेणी, नायब प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

३. लाईभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट

- ३.१ गाई भैंसीका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू
 - ३.१.१ उन्नत जात: जर्सी, होलिस्टन फ्रिजियन, ब्राउन स्वीस, हरियाना
 - ३.१.२ स्थानीय जात: अच्छामी, लुलु, खैला र चौरी
 - ३.१.३ उन्नत जात: मुर्गा, निली राभी भैंसी
 - ३.१.४ स्थानीय जात: लिमे, पारकोटे र गडुडी
- ३.२ उन्नत तथा स्थानीय बाख्राका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू
 - ३.२.१ जमुनापारी, बोयर, बारबरी, सानन, च्याँगा, सिन्हाल, खरी (पहाडी), तराई बाखा
- ३.३ उन्नत तथा स्थानीय सुँगुरका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू
 - ३.३.१ उन्नत जात: ल्याण्डरेस, योर्कशायर, ह्याम्पशायर, ड्युरक
 - ३.३.२ स्थानीय जात: च्वाँचे र हुर्का शारिरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू
- ३.४ उन्नत जातका कुखुराहरू: न्यू हेम्पशायर, अष्ट्रालोर्प, व्हाईट लेगहर्न, गिरीराज तथा स्थानीय जातको कुखुरा साकिनीको शारिरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू
- ३.५ खरायो: ऊन तथा मासुको लागि पालिने खरायोका जातहरू र तिनीहरूको विशेषता
- ३.६ पशु आनुवांशिक श्रोत संरक्षण, विकास तथा उपयोग
- ३.७ व्यवसायिक पंक्षीपालन विधि-जात, खोर, दानापानी, खोप व्यवस्थापन
- ३.८ पशुपंक्षी प्रजननका लागि छनौट तथा प्रजनन विधि
- ३.९ भाले खोजेको पोथीको लक्षण तथा प्रजनन गराउने उपयुक्त समय
- ३.१० कृत्रिम गर्भाधान विधि, पशु प्रजननको महत्व, कृत्रिम गर्भाधान कार्यमा उपयोग हुने उपकरणहरूको नाम तथा प्रयोग विधि, Estrus Cycle, प्रजननसँग सम्बन्धित गाई भैंसीको शरीरबाट निस्कने हार्मोनबारे साधारण जानकारी
- ३.११ पौष्टिक तत्वहरूको वर्गीकरण: कार्बोहाइड्रेट, प्रोटीन, चिल्लो पदार्थ, भिटामिन र खनिज पदार्थ
- ३.१२ पशुपंक्षीहरूको लागि संतुलित दाना तयार गर्ने विधि
- ३.१३ घाँसपात संरक्षण: घाँस सुकाउने विधि (Hay), सायलेज (Silage) बनाउने विधि र महत्व
- ३.१४ परालमा युरिया प्रयोग गर्ने विधि र उपयोगिता
- ३.१५ उन्नत चरण घाँस तथा घाँस खेती तरीका
- ३.१६ कोसे घाँस (Leguminous): स्टाईलो, बरसिम, कुङ्जु, सिराट्रो, सेन्ट्रो, बोडी (Cowpea), व्हाइट क्लोभर, रेडक्लोभर, कोटे, लसुर्न, डेस्मोडियम, केराउ, भेच
- ३.१७ घाँस:- नेपियर, पारा, सेटारिया, किकियु, राइयास, कक्सफुट, जै
- ३.१८ डाले घाँस:- इपिल इपिल, वडहर, कोइरालो, टाँकी, काभ्रो, पाखुरी, किम्बु, दबदबे, पैयु, बकेना, निभारो, भिमसेनपाती, बैँस, भोटोपिपल, बाँस
- ३.१९ प्रचलित तथा उन्नत व्यवस्था अनुसार पशुपंक्षीको गोठ र खोर बनाउन ध्यान दिनुपर्ने आधारहरू (गाई, भैंसी, बाख्रा, भेडा, सुँगुर, कुखुरा, खरायो)
- ३.२० विभिन्न पशुपंक्षीको भाले, माउ तथा बच्चाको स्याहार सुसार तथा आहारको व्यवस्था
- ३.२१ पशुपंक्षीको गोठ, खोर सफासुग्घर राख्ने र जैविक सुरक्षा (Bio-security) विधि
- ३.२२ दुग्ध प्रशोधन गर्ने विधि
- ३.२३ क्रिम, बटर, चिज, कुरौनी, घीउ, आइसक्रीम, दही बनाउने विधि